

โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดนครศรีธรรมราช

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

1.1 หน่วยงานหลัก กรมชลประทาน

1.2 หน่วยงานบูรณาการ

- 1) ส.ป.ก.
- 2) หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- 3) หน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องในพื้นที่
- 4) ศูนย์เรียนรู้โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริระดับอำเภอ อ.ชะอวด จ.นครศรีธรรมราช

2. ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ / นโยบาย

- 2.1 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม
- 2.2 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำในสังคม
- 2.3 ยุทธศาสตร์ การจัดสรรและแผนงานงบประมาณ ประจำปี พ.ศ. 2565
 - : ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
 - : แผนงานยุทธศาสตร์เสริมสร้างพลังทางสังคม

3. หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหา และพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง เพื่อช่วยเหลือราษฎรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และช่วยพลิกฟื้นความอุดมสมบูรณ์ให้กลับคืนสู่ลุ่มน้ำปากพนังดังเช่นในอดีตที่ผ่านมา โดยได้พระราชทานพระราชดำรินับตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 เรื่อยมา และได้ทรงเริ่มดำเนินโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริเมื่อปี พ.ศ.2537 เป็นต้นมา การพัฒนาในระยะเริ่มต้นเป็นการพัฒนาทางด้านโครงสร้างขั้นพื้นฐานเป็นหลักควบคู่กับการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมรายได้ภาคเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

หลังจากได้มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก ๆ ในพื้นที่โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริแล้ว เป้าหมายสำคัญต่อไปคือการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรที่ในปัจจุบันต้องเผชิญกับปัญหาความผันผวนด้านราคาของผลผลิต สภาพความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่ทำให้ผลผลิตเสียหาย ปัญหาด้านต้นทุนที่สูงขึ้นทำให้เกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ยากจนเกิดภาวะหนี้สินในครัวเรือน ให้มีความเป็นอยู่ดีขึ้น สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมั่นคง

เพื่อเป็นการสนองพระราชดำริดังกล่าว สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ได้มอบหมายให้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช (ส.ป.ก.นครศรีธรรมราช) จัดทำโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ปี 2564 ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ

ปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตามกรอบแนวทางการสร้างความมั่นคงและภูมิคุ้มกันในอาชีพของเกษตรกร เพื่อพัฒนาคนในการสร้างภูมิคุ้มกันอาชีพและการดำเนินชีวิตโดยได้จัดทำกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนการปลูกพืช การเลี้ยงสัตว์ เพื่อสร้างความหลากหลายในอาชีพของเกษตรกรควบคู่ไปกับการปลูกพืชเศรษฐกิจหลักเช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และไม้ผล หรือพื้นที่บริเวณรอบบ้าน เป็นต้น และกิจกรรมพัฒนาและจัดตั้งศูนย์ต้นแบบ แปลงสาธิต การประกอบอาชีพเสริมและขยายผลองค์ความรู้ไปยังเกษตรกรในชุมชนเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีพอยู่ได้ อย่างมั่นคง เป็นรากฐานนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ในระยะยาว ต่อไป

4. วัตถุประสงค์

4.1 เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้การประกอบอาชีพที่มีความหลากหลาย สามารถพึ่งพาตนเองได้ในระยะยาว

4.2 เพื่อพัฒนาและจัดตั้งศูนย์ต้นแบบ แปลงสาธิต สำหรับใช้เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการประกอบอาชีพของคนในชุมชนและผู้สนใจ ตลอดจนเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ในระดับชุมชน

5.กลุ่มเป้าหมายการดำเนินการ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 100 ราย

6.สถานที่ดำเนินการ

ตำบลทุ่งโพธิ์ ตำบลนาหมอบุญ อำเภอจุฬาภรณ์

ตำบลบ้านตุล อำเภอชะอวด

ตำบลควนพัง อำเภอร่อนพิบูลย์

ตำบลลานหลวง อำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ตำบลเกาะเกตุ อำเภอเชียรใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช

7. หลักเกณฑ์/เงื่อนไข

7.1 การคัดเลือกพื้นที่

พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง ได้แก่ อำเภอร่อนพิบูลย์ อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอจุฬาภรณ์ อำเภอเชียรใหญ่ และอำเภอชะอวด

7.2 การคัดเลือกเกษตรกร ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

8. วิธีดำเนินการ

8.1 ขออนุมัติจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมรายได้ในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใต้โครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนังอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

8.2 ประสานงานกลุ่มแกนนำเกษตรกรเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติงานโครงการฯ แบบมีส่วนร่วม

8.3 ดำเนินโครงการฯ ตามแผนการปฏิบัติงาน

1) กิจกรรมการสัมมนาและฝึกอบรม จำนวน 100 ราย ในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ศึกษา ศึกษาดูงาน สรุปรายงาน

- 2) กิจกรรมจัดตั้งศูนย์เรียนรู้ จำนวน 3 ศูนย์ พัฒนาศูนย์เรียนรู้เดิม จำนวน 3 ศูนย์
- สนับสนุนวัสดุการเกษตร อุปกรณ์ และปัจจัยการผลิตแก่เกษตรกรประจำศูนย์
 - กำหนดรายละเอียดเนื้อหา กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - กิจกรรมขยายผลองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชน และเกษตรกรที่สนใจ

8.4 ส่งเสริม/สนับสนุนการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างความเข้มแข็งและอำนาจต่อรอง

8.5 สรุปรายงาน วิธีการฝึกอบรม ศึกษาดูงานการสนทนากลุ่ม การสาธิต ฝึกปฏิบัติ ตอบข้อซักถาม นำเสนอ

8.6 รายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานผลการใช้จ่ายเงินประจำทุกเดือนในระบบ Google Sheet

8.7 ติดตาม/ประเมินผล ศึกษาผลกระทบที่ส่งต่อการดำเนินงานโครงการ และเก็บข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรมนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ

8.8 เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ข้อมูลข่าวสาร งานโครงการ/ผลสำเร็จของเกษตรกร ตามช่องทางต่างๆ เช่น สื่อออนไลน์ เอกสาร เป็นต้น

8.9 พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่/เกษตรกร ตามแนวทางพระราชดำริ หรืออื่นๆที่เกี่ยวข้องและเสริมสร้างการดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมาย

9. ตัวชี้วัด

9.1 เชิงปริมาณ

เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการส่งเสริมตามแนวพระราชดำริ จำนวน 100 ราย

9.2 เชิงคุณภาพ

ร้อยละ 60 ของครัวเรือนเกษตรกรนำความรู้ไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพ

9.3 ผลสัมฤทธิ์ รายได้เฉลี่ยครัวเรือนเป้าหมายในเขตปฏิรูปที่ดินเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ร้อยละ 3 ต่อปี

10. งบประมาณ

992,100 บาท

11. ระยะเวลาดำเนินการ

1 ตุลาคม 2564 – 30 กันยายน 2565

12. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

13.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับประยุกต์เพื่อประกอบอาชีพที่หลากหลายและสร้างภูมิคุ้มกันให้อาชีพเกษตรกรรม

13.2 เกิดแหล่งเรียนรู้ภายในชุมชนและกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การประกอบอาชีพในชุมชนในลักษณะเครือข่าย สามารถดำรงชีพได้อย่างมั่นคงเป็นรากฐานนำไปสู่การพึ่งพาตนเองในระยะยาว